

Säkerhetsdagen 2024

Arbetsberedning

– ett verktyg för att skapa en säker arbetsplats

BYGGFÖRETAGEN

Arbetsberedning

Arbetsberedningar är ett viktigt verktyg för att identifiera eventuella risker som förekommer i olika arbetsmoment, samt vilka åtgärder som ska vidtas för att arbetsmomentet kan genomföras på ett säkert sätt.

För att öka arbetsmiljösäkerheten och få en effektivare produktion, genomförs arbetsberedningar inför arbetsmoment eller produktionsaktiviteter. Genom att involvera och delge personer som ska utföra ett arbetsmoment i en arbetsberedning ökar förståelsen och riskmedvetenhet.

En arbetsberedning ger en god förutsättning till att planera sitt arbete och därmed även möjlighet att identifiera vilka hjälpmedel och vilken utrustning som behövs.

Samla gärna era medarbetare och avsätt en stund för att utifrån information och dialogfrågor i detta material diskutera hur var och en kan bidra till en säkrare och friskare arbetsplats. Vidare hur just era arbetsberedningar kan utvecklas och göra nytta i verksamheten. Sammanställ svaren efter mötet och följ upp de vid era arbetsplatsträffar och i ert systematiska arbetsmiljöarbete i företaget.

Förslag på frågor för dialog

- Diskutera och säkerställ så att alla som deltar vet vad en arbetsberedning leder till och hur en sådan ska fungera
- Diskutera hur en arbetsberedning generellt kan bidra till att främja säkerheten i branschen
- Diskutera hur ert arbete i detta aktuella projekt och företaget fungerar när det gäller arbetsberedningar
- Diskutera hur ni kan utveckla arbetet med arbetsberedningar
- Hur hänger arbetsberedningen ihop med Arbetsmiljöplanen och företagets risker i Systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM?
- Hur får man arbetsberedningen att bli ett levande dokument?
- Hur speglar arbetsberedningen tidplaneaktiviteterna?
- Hur kontrolleras det att man arbetar efter arbetsberedningen?
- Vilken roll har säkerhetskulturen och egenansvaret i arbetsberedningen?

Information om arbetsberedningar

Allmänt

För att uppnå önskat resultat ska val av utförandemetod, arbetskraft, material, maskiner och hjälpmedel detaljplaneras i arbetsberedningen. Förutsättningarna för när och hur en arbetsberedning ska genomföras skiljer sig åt och det är viktigt att alltid anpassa till det enskilda projektet. Arbetsberedning ska göras för alla arbetsmoment på ett bygg- och anläggningsprojekt som har följande aktiviteter:

- Innehåller stor arbetsmängd, många timmar och pågår länge
- Vid större arbetslag eller många personer som ska samarbeta
- Nya arbetsmoment
- Teknisk komplicerade moment
- Har betydande miljöpåverkan
- Är ekonomiskt kritiska för projektet
- Har identifierade arbetsmiljö- eller miljörisker
- Har hårda toleranser och/eller kvalitetskrav

Tänk på att få tillgång till personal samt att det beställda materialet och verktygen finns på plats. Genomför en arbetsberedning med god framförhållning innan arbetsmomentet planerar starta.

Alla som är med och tar fram arbetsberedningen ska signera den. Se även till att alla som tar del av arbetsberedningen förstår den innan de signerar.

Arbetsberedningen kan ses som en förlängd arm till arbetsmiljöplanen (AMP) där riskerna för nya och stora moment bereds. Sammanställ fakta utifrån tidplan och entreprenadhandlingar.

*Arbetsberedningen genomförs i tre steg: **Förbered, genomför och följ upp.***

1. Förbered

Arbetsledningen samlar in alla tillämpliga underlag för det arbetsmoment som ska arbetsberedas samt övrig projektinformation som kan vara relevant:

- Identifiera risker och stäm av med riskbedömningen från AMP
- Ta fram information från tillverkaren och leverantörer. Montageanvisningar, säkerhetsdatablad, broschyrer, instruktionsfilmer samt branschregler
- Gå igenom:
 - Tidplan och kalkylförutsättningar
 - Bemanning
 - Leveransplan
 - APD-plan
 - Materialanalys mm.
- Identifiera vilka kravdokument som beskriver utförandet eller produkten (ex. lagkrav, kundkrav, produktkrav, interna krav)
- Identifiera behov av tillstånd från myndigheter eller specifika utbildningskrav för personalen
- Stäm av arbetsmiljö- och/eller miljörisker som ska beaktas i arbetsmomentet.
- Förbered verktyg för visualisering och samarbete som bidrar till teamwork och engagemang

2. Genomför

Samla den grupp som ska genomföra arbetsmomentet. Arbetsledare, yrkesarbetare, lagbas, skyddsombud, underentreprenör och eventuell specialist. Gå igenom projektets förutsättningar, planering och logistik samt ta del av berört arbetsunderlag.

- Detaljplanera utförandet tillsammans. Vilka aktiviteter ska ingå och i vilken ordning ska aktiviteterna utföras. Glöm inte samordningen mellan olika aktörer och aktiviteter.
- Visualisera processen: Rita tex på whiteboard eller planritningar. Få fram ordningsföljden på aktiviteterna med tex. post-it. Titta i 3D modellen och simulera arbetsmomentet.
- Gå igenom de material som ingår i momentet. Planera logistiken, materialhantering, intransporter och upplagsytor.
- Specificera vilka verktyg och hjälpmedel som behövs
- Gå igenom de gemensamma arbeten som finns på arbetsplatsen
- Analysera arbetsmiljörisker för det specifika momentet och hur dessa kan minimeras
- Gå igenom miljöplanen och titta på eventuella miljörisker som finns i samband med det aktuella momentet
- Identifiera vilka egenkontroller som ska utföras och hur de ska gå till
- Dokumentera arbetsberedningen och gör den tillgänglig för alla i projektet

3. Följ upp

När det börjar närma sig utförandet av momentet ska en genomgång av arbetsberedningen genomföras med de som ska utföra arbetet. Se till så att åtgärder är omhändertagna, finns det några nya förutsättningar eller har det tillkommit personal som behöver sättas in i arbetsberedningen?

Genomför avstämning efter det att arbetet startat, för att avgöra om arbetet gått som planerat. Behövs något justeras och finns det något som kan göras bättre? Har det gjorts förändringar i utförandet ska även arbetsberedningen uppdateras så att rätt information finns tillgänglig. Ny personal som tillkommit efter att arbetet startats ska få ta del av arbetsberedningen.

Slutligen ska en uppföljning göras och erfarenheter ska noteras och rapporteras vidare så att erfarenheterna finns kvar i organisationen.

- Jämför förbrukade timmar i förhållande till planering
- Notera vad som kan förbättras alt. inte fungerat
- Ge råd och tips till nästkommande team som ska arbetsbereda likande moment
- Gå igenom de checklistor för egenkontrollen som varit aktuella, att alla krav är uppfyllda. Om inte måste avvikelserna hanteras (hur åtgärddar vi avvikelsen och hur ändrar vi vårt arbetssätt för att inte avvikelsen ska hända igen)

Säkerhetsdagen

Byggföretagen arbetar för att alla i byggbranschen ska ha en sund och säker arbetsmiljö. Vår vision är noll olyckor i byggbranschen. Jobba säkert, eller inte alls. Det är den enda rimliga hållningen till säkerhet i byggbranschen.

Byggbranschens Säkerhetsdag hålls varje år i anslutning till FN:s Internationella Arbetsmiljödag. På Säkerhetsdagen riktar vi åter igen uppmärksamheten mot säkerheten och arbetsmiljön i vår bransch.

Säkerhetsdagen 2024 ska inspirera till dialog om arbetsberedningar, med fokus på säkerhet och arbetsmiljö och hur de kan utvecklas i företaget och i projektet. I detta underlag finns information om arbetsberedningar, exempel på mallar samt förslag på frågeställningar.

Lycka till med Er Säkerhetsdag!

www.byggforetagen.se/sakerhetsdagen

BYGGFÖRETAGEN

byggforetagen.se